

Усенко В.А.,
студент 5 курсу,
5 групи Інституту прокуратури
та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

КОРУПЦІЯ В ВИЩИХ ЕЩАЛОНАХ ВЛАДИ

Ключові слова: корупційні злочини, органи державної влади, корупція, посадові особи

Keywords: corruption crimes, government departments, corruption, officials

Анотація: У статті розкривається питання корупції в органах державної влади та її впливу на різні сфери життя в державі.

Abstract: The article discloses the question of corruption in government departments and also shows its influence on different spheres of life of the State.

Корупція належить до тих проблем, які неможливо вирішити у відриві від політичних, економічних і соціальних факторів розвитку суспільства.

Сучасна правова наука схильна розглядати корупцію, як комплексне, узагальнююче поняття. Корупція – це явище різнопланового характеру, яке посягає на права і законні інтереси громадян, нормальну діяльність інститутів публічної влади та підриває авторитет країни в очах світової спільноти. Неважко помітити, що поширеність і суспільна небезпека цього явища стрибкоподібно зростають у періоди великих соціальних потрясінь, які нерідко супроводжуються майже повним знищенням законності та одночасним зростанням залежності населення від свавілля чиновників [2, с. 140].

Корупцію як складне соціальне явище слід вивчати з урахуванням декількох аспектів,

розглядаючи її соціологічну, правову, економічну, соціальну і психологічну сторони. Якщо врахувати, що корупційні дії здійснюються в різних галузях економіки, то дослідження економічного аспекту цього явища, безумовно, слугуватиме основою для аналізу всіх складових цього виду злочинності. Загальновідомі труднощі виявлення випадків корупції, а також те, що масштаби здійснюваних у всьому світі подібних діянь гнітючо високі. Інтернаціоналізація корупції негативно відбивається на міждержавних зв'язках, перетворюючи її на серйозну міжнародну проблему.

Характерною рисою корупції є використання представниками владних структур (посадовцями) прав і можливостей, які вони мають за посадою, незаконно, в збиток державним інтересам і з метою особистого збагачення. Понад усе поширена корупція, що виразилася в підкупі чиновників і суспільно-політичних діячів, а також в протекціонізмі.

Очевидно, що одним з найважливіших завдань при реалізації державної антикорупційної політики є завдання по корінному перелому суспільної свідомості, формуванню в суспільстві атмосфери жорсткого неприйняття корупції [3, с. 150].

Корупція як явище виявляється в певній поведінці людей, але сутність її становлять, зокрема, соціально-психологічні особливості конкретної людини й суспільства загалом. Мотиваційна сфера в цьому випадку має визначальне значення у виборі такої поведінки. Найпоширеніший мотив у корупційних діяннях – корисливий.

Так, у ратифікованих Україною Цивільній конвенції про боротьбу з корупцією 1999 р., Кримінальній конвенції про боротьбу з корупцією 1999 р., Конвенції ООН проти корупції 2003 р. корупційна діяльність безпосередньо пов'язується з корисливими діями (бездіяльністю) посадової особи під час виконання покладених на неї службових обов'язків. Отже, урахуовуючи, що суб'єктом корупційних дій є державні чиновники, службовці та інші особи, які займаються управлінням, а також громадські й політичні діячі, корупція може розглядатися як підкупність і продажність цієї категорії осіб, що, відповідно, є протиправною діяльністю.

У соціальній сфері корупція зумовлює істотну відмінність між проголошеними й реальними цінностями, формує у членів суспільства «подвійний стандарт» моралі та поведінки; сприяє несправедливому перерозподілу життєвих благ на користь олігархічних груп, що має наслідком різке зростання соціальної нерівності, зубожіння значної частини населення й зростання соціальної напруженості; формує уявлення щодо нездатності суспільства протистояти корумпованій владі та злочинності [4, с. 111-112].

В Україні створена певна система, спрямована на протидію корупції. Вона складається з певних елементів. Існують спеціальні державні органи по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю. Так, коло суб'єктів протидії корупції науковці складають із Антикорупційного бюро, Прокуратури, Національного агентства з питань запобігання корупції та інші. [5, с. 86].

Корупція – це вид соціальної патології, що вражає систему державного управління та місцевого самоврядування.

Складність подолання корупції полягає у тому, що її наслідки зумовлені найпродуктивнішими факторами мотивації особи – багатства і влади. Корупційне середовище володіє високою здатністю до самоорганізації та стійкого самозбереження. Корупція в органах державної влади існує, перш за все тому, що у чиновника є можливість розпоряджатися ресурсами, що йому не належать, за рахунок прийняття (або не прийняття) тих чи інших рішень.

До таких ресурсів можна віднести: бюджетні кошти, державну та комунальну власність, пільги, державні замовлення. Тож, посадовці особи органів державної влади, виступають у ролі суб'єктів корупційної діяльності, тому що тільки вони мають повноваження для прийняття рішень, що ведуть до корупційних правопорушень. В системі органів державної влади корупція проявляється у формі: винагороди за отримання вигідних замовлень, винагороди за начебто консультатійні послуги, встановлення занадто високих гонорарів за публікації та лекції, службового шахрайства, отримання комісійних з державних замовлень, надання державним службовцям різних «знаків уваги», закордонних відряджень, банального здирництва.

Встановлення нормативів на хабарі. Небезпечна цього явища полягає в тому, що це явище викликає у суспільстві «звикання», у населення формується ставлення до нього як до «норми життя». Тож, корупція є, водночас, і причиною, і наслідком негараздів суспільства, яке її свідомо створює, культивує умови для її поширення і, водночас, вдається до спроб подолати її [7, с. 55].

Корупція підриває економічні реформи за рахунок впливу на нелегальну економіку. Дійсно, корупція сприяє розростанню тіньової економіки, оскільки ділові угоди за участю корумпованих чиновників неможливо опротестувати в державних судах і, крім того, вони рідко

підпадають під оподаткування за офіційними ставками. Замість того, щоб діяти в умовах офіційних економічних відносин, керуючись правовими нормами і сплачуючи податки, бізнесмени, які покладаються на хабарі, діють в умовах нелегальної економіки, порушують юридичні норми і сплачують більш низькі податки [1, с. 128-132].

Але якщо люди сплачують менше податків, держава має менше можливостей для надання послуг, необхідних для подальшого економічного росту. Корупція в Україні перетворилася на одну із загроз національної безпеки [6, с. 53].

Корупція – це явище, яке постійно розвивається, трансформується, пристосовуючись до умов розвитку законодавства, суспільства та держави, при цьому її сутність і негативний вплив на психологію державних службовців залишаються незмінними. Зміна видів та форм корупційних діянь інтегрується з урахуванням впливу задіяних наявних антикорупційних заходів, спрямованих на протидію цим явищам та їх обмеження. Формування засад антикорупційної політики в державі, на мою думку, має базуватись на тому, що корупція як соціальне явище притаманне усім без винятку суспільним формаціям, усім державам світу, вона — невід’ємний атрибут публічної влади. Виходячи з цього, мають визначитись стратегічні і тактичні цілі, механізми запобігання корупційним правопорушенням, ставитися завдання перед відповідними органами державної влади щодо конкретних засобів протидії корупції.

Список використаної літератури

1. Головкін Б.М. Поняття злочинності у сфері економіки / Б.М. Головкін // Форум права. – 2013. – № 3. – С. 128-133.
2. Сучасна корупція та система протидії: адміністративно-правовий аспект /К. І. Хромова// Прикарпатський юридичний вісник. - Випуск 2(8), 2015. – с. 140-145.
3. Корупція як результат системної неефективності державного управління /С. Ж. Лазаренко, К. А. Бабенко// Інвестиції: практика та досвід № 24/2014. – с. 149-151.
4. Ідентифікуючі ознаки корупції: визначення й характеристика /Трепак В.М.// Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2015. - Серія право. Випуск 35. Частина II. Том 3. – с. 109-112.
5. Корупція як соціально-політичний феномен сучасного суспільства /Шведова Г.Л.// Наукові праці. Том 34. - Випуск 21. Політичні науки. – с. 84-86.
6. Добродумов, П. О. Корупція як явище соціально-політичного життя / П. О. Добродумов // Аспекти регіональної модернізації: медіа, громадські ініціативи, приватний сектор. – Суми: ВАТ “Сумська обласна друкарня”, видавництво “Козацький вал”, 2005. – С. 51–58.
7. Удосконалення методів боротьби з корупцією в Україні на основі використання зарубіжного досвіду /К.Н. Колесникова// Збірник наукових праць ДонНАБА Випуск №1 – 2016 (2). – с. 53-58.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман,
проф. Б. М. Головкін,
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

3-68 **Злочинність у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.**

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017